

Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

“Nachshon Ben Aminadav: Ascension to Kingship”

(1) שמות פרק יג

(2) תלמוד בבלי מסכת סוטה לו א – לו ב

(3) בראשית פרק מט

(4) תהלים פרק סט

(5) תהלים פרק קיז

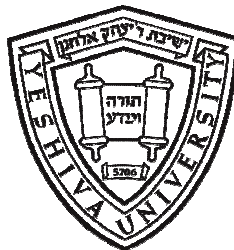
(6) בראשית פרק לז פסוק כו

(7) בראשית פרק מג

(8) בראשית פרק מד

(9) הגר"א על התורה

(10) שמואל א פרק יז



Ms. Ellie Levi

ט' שבט תשס"ז • 1/28/07

1) שמות פרק יג

- (יז) ויהי בשלה פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה וישבו מצרימה:
(יח) ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף והמשימם עלו בני ישראל מארץ מצרים:

שמות פרק יד

- (ג) ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר:
(ד) וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני יקוק ויעשו כן:
(ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו:
(ו) ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו:
(ז) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על כלו:
(ח) ויחזק יקוק את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה:
(ט) וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החזרת לפני בעל צפן:
(י) ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יקוק:
(יא) ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים:
(יב) הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חזל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר:
(יג) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יקוק אשר יעשה לכם היום כי אשר ראתם את מצרים היום לא תסיפו לראתם עוד עד עולם:
(יד) יקוק ילחם לכם ואתם תחרישון: פ
(טו) ויאמר יקוק אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו:
(טז) ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה:

2) תלמוד בבלי מסכת סוטה לו א – לו ב

יהודה מאי היא? דתניא, היה ר"מ אומר: כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים זה אומר אני יורד תחלה לים, קפץ [דף לו עמוד א] שבטו של בנימין וירד לים תחילה, שנאמר: +תהלים סח+ שם בנימין צעיר רודם, אל תקרי רודם אלא רד ים, והיו שרי יהודה רוגמים אותם, שנאמר: +תהלים סח+ שרי יהודה רגמתם, לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה, שנאמר: +דברים לג+ ובין כתפיו שכן; אמר לו רבי יהודה: לא כך היה מעשה, אלא זה אומר אני יורד תחילה לים זה אומר אני יורד תחילה לים, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה, שנאמר: +הושע יב+ סבבני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד רד עם אל, ועליו מפרש בקבלה: +תהלים סט+ הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש, טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וגו' +תהלים סט+ אל תשטפני שבולת מים ואל תבלעני מצולה וגו', באותה שעה היה משה מאריך בתפלה, אמר לו הקב"ה: ידידי טובעים בימים ואתה מאריך בתפלה לפני? אמר לפניו: רבוננו של עולם, ומה בידי לעשות? אמר לו: +שמות יד+ דבר אל בני ישראל ויסעו, ואתה הרם את מטך ונטה את ידך וגו', לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל, שנאמר: +תהלים קיד+ היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו, מה טעם היתה יהודה לקדשו וישראל ממשלותיו? משום דהים ראה וינוס.

3) בראשית פרק מט

- (ח) יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתחוו לך בני איביך:
(ט) גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו:
(י) לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין רגליו עד כי יבא <שילה> שילו ולו יקהת עמים:
(יא) אסרי לגפן <עירה> עירו ולשרקה בני אתנו ככס ביין לבשו ובדם ענבים <סותה> סותו:
(יב) חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב: פ

4) תהלים פרק סט

- (א) למנצח על שושנים לדוד:
(ב) הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש:
(ג) טבעתי ביון מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים ושבלת שטפתני:
(ד) יגעתי בקראי נחר גרוני כלו עיני מיחל לאלהי:
(ה) רבו משערות ראשי שנאי חנם עצמו מצמית איבי שקר אשר לא גזלתי אז אשיב:
(ו) אלהים אתה ידעת לאולתי ואשמותי ממך לא נכחדו:
(ז) אל יבשו בי קויך אדני יקוק צבאות אל יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל:
(ח) כי עליך נשאתי חרפה כסתה כלמה פני:
(ט) מזור הייתי לאחי ונכרי לבני אמי:
(י) כי קנאת ביתך אכלתני וחרפות חורפך נפלו עלי:
(יא) ואבכה בצום נפשי ותהי לחרפות לי:
(יב) ואתנה לבושי שק ואהי להם למשל:
(יג) ישיחו בי ישבי שער ונגינות שותי שכר:
(יד) ואני תפלתי לך יקוק עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:
(טו) הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי מים:
(טז) אל תשטפני שבלת מים ואל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה:
(יז) ענני יקוק כי טוב חסדך כרב רחמיך פנה אלי:
(יח) ואל תסתר פניך מעבדך כי צר לי מהר ענני:

- (יט) קרבה אל נפשי גאלה למען איבי פדני:
 (כ) אתה ידעת חרפתי ובשתי וכלמתי נגדך כל צוררי:
 (כא) חרפה שברה לבי ואנושה ואקוה לנוד ואין ולמנחמים ולא מצאתי:
 (כב) ויתנו בברותי ראש ולצמאי ישקוני חמץ:
 (כג) יהי שלחנם לפניהם לפח ולשלומים למוקש:
 (כד) תחשכנה עיניהם מראות ומתניהם תמיד המעד:
 (כה) שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם:
 (כו) תהי טירתם נשמה באהליהם אל יהי ישב:
 (כז) כי אתה אשר הכית רדפו ואל מכאוב חלליך יספרו:
 (כח) תנה עון על עונם ואל יבאו בצדקתך:
 (כט) ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו:
 (ל) ואני עני וכואב ישועתך אלהים תשגבני:
 (לא) אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה:
 (לב) ותיטב ליקוק משור פר מקרן מפריס:
 (לג) ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים ויחי לבבכם:
 (לד) כי שמע אל אביונים יקוק ואת אסיריו לא בזה:
 (לה) יהללוהו שמים וארץ ימים וכל רמש במ:
 (לו) כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה:
 (לז) זרע עבדיו ינחלוה ואהבי שמו ישכנו בה:

5 תהלים פרק קיד

- (א) בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז:
 (ב) היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו:
 (ג) הים ראה וינס הירדן יסב לאחור:
 (ד) ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן:
 (ה) מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור:
 (ו) ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן:
 (ז) מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב:
 (ח) ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

6 בראשית פרק לז פסוק כו

ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו:

בראשית פרק לח פסוק א

ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדלמי ושמו חירה:

רש"י בראשית פרק לח פסוק א

(א) ויהי בעת ההוא - למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף, ללמד שהורידוהו אחיו מגדולתו כשראו בצרת אביהם, אמרו אתה אמרת למכרו, אלו אמרת להשיבו היינו שומעים לך:
 ויט - מאת אחיו:
 עד איש עדלמי - נשתתף עמו:

7 בראשית פרק מג

(ח) ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפנו:
 (ט) אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחסאתי לך כל הימים:
 (י) כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים:
 (יא) ויאמר אלהים ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים:

8 בראשית פרק מד

(יח) ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה:

מדיח. ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'.

הנגינות על המלות הללו הן קדמא ואזלא, רביעי, זרקא מונח סגול. ושמעתי אומרים בשם הגר"א ז"ל מווילנא לפרש טעם הנגינות האלה.

למעלה בפרשת מקץ כתוב, שאמר יהודה ליעקב אביו "אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחתאתי לך כל הימים" (מג, ט). ואיתא במדרש (חונא ברשי"ש, זהו במיר צא, י) "חתאתי לך כל הימים, היינו לעולם הבא". דבר זה מרומז בטעמי הנגינות הנ"ל. קדמא ואזלא רביעי, רוצח לומר, למה קדם ואזל אל יוסף, הרביעי לבנים, שהוא יהודה, דסדר תולדתן היה: ראובן שמעון לוי יהודה, ולכאורה הוה ליה לראובן ליכנס בעובי הקורה עבור בנימין, דהוא הבכור, ולא יהודה שהוא רביעי לבנים. ומפרש, משום דזרקא מונח סגול, פירוש, דזרק את עצמו מלנוח בתוך עם סגולה, שפסק את עצמו מעולם-הבא, אם לא יביאהו אל אביו כנ"ל. לכן נכנס הוא בעובי הקורה, ולא אחר.

(קהלת יצחק עה"ת, לר"י וייטנארד, וילנא תריס)

²⁶ א"ה. נראה דרצונו ליישב בזה התמיהה. הלא סוף סוף נעדרו סטגו שמעון ובנימין, ונטצא שבאמת נוספו עליו צרות נוספות על השלש דעליי! ושמה ניחן לפרש. דעתה בסרם ידע כי יוסף הוא הסשנה לטלך, ראה בזה צרח נוספת המתחרשת עליו, אמנם כששמעון ובנימין הושכו אליו, ונודע הדבר שיוסף הוא המשכיר, הבין כי אבן הכל בכלל צרת יוסף.

10) שמואל א פרק יז

- (יב) ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמנה בנים והאיש בימי שאול זקן בא באנשים:
- (יג) וילכו שלשת בני ישי הגדלים הלכו אחרי שאול למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו במלחמה אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי שמה:
- (יד) ודוד הוא הקטן ושלושה הגדלים הלכו אחרי שאול: ס
- (טו) ודוד הלך ושב מעל שאול לרעות את צאן אביו בית לחם:
- (טז) ויגש הפלשתי השכם והערב ויתיצב ארבעים יום: פ
- (יז) ויאמר ישי לדוד בנו קח נא לאחיך איפת הקליא הזה ועשרה לחם הזה והרץ המחנה לאחיך:
- (יח) ואת עשרת חריצי החלב האלה תביא לשר האלף ואת אחיך תפקד לשלום ואת ערכתם תקח:
- (יט) ושאלו והמה וכל איש ישראל בעמק האלה נלחמים עם פלשתים:
- (כ) וישכם דוד בבקר ויטש את הצאן על שמר וישר וילך כאשר צוהו ישי ויבא המעגלה והחיל היצא אל המערכה והרעו במלחמה:
- (כא) ותערך ישראל ופלשתים מערכה לקראת מערכה:
- (כב) ויטש דוד את הכלים מעליו על יד שומר הכלים וירץ המערכה ויבא וישאל לאחיו לשלום:
- (כג) והוא מדבר עם והנה איש הבנים עולה גלית הפלשתי שמו מגת <ממערות> ממערכות פלשתים וידבר כדברים האלה וישמע דוד:
- (כד) וכל איש ישראל בראותם את האיש וינסו מפניו וייראו מאד:
- (כה) ויאמר איש ישראל הראיתם האיש העלה הזה כי לחרף את ישראל עלה והיה האיש אשר יכנו יעשרנו המלך עשר גדול ואת בתו יתן לו ואת בית אביו יעשה חפשי בישראל:
- (כו) ויאמר דוד אל האנשים העמדים עמו לאמר מה יעשה לאיש אשר יכה את הפלשתי הלז והסיר חרפה מעל ישראל כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים:
- (כז) ויאמר לו העם כדבר הזה לאמר כה יעשה לאיש אשר יכנו:
- (כח) וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו אל האנשים ויחר אף אליאב בדוד ויאמר למה זה ירדת ועל מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את זדנך ואת רע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת:
- (כט) ויאמר דוד מה עשיתי עתה הלוא דבר הוא:
- (ל) ויסב מאצלו אל מול אחר ויאמר כדבר הזה וישבהו העם דבר כדבר הראשון:
- (לא) וישמעו הדברים אשר דבר דוד ויגדו לפני שאול ויקחהו:
- (לב) ויאמר דוד אל שאול אל יפל לב אדם עליו עבדך ילך ונלחם עם הפלשתי הזה:
- (לג) ויאמר שאול אל דוד לא תוכל ללכת אל הפלשתי הזה להלחם עמו כי נער אתה והוא איש מלחמה מנערו: ס

- (לד) ויאמר דוד אל שאול רעה היה עבדך לאביו בצאן ובא הארי ואת הדוב ונשא שה מהעדר:
(לה) ויצאתי אחריו והכתיו והצלתי מפיו ויקם עלי והחזקתי בזקנו והכתיו והמיתיו:
(לו) גם את הארי גם הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם כי חרף מערכת אלהים חיים: ס
(לז) ויאמר דוד יקוק אשר הצלני מיד הארי ומיד הדב הוא יצילני מיד הפלשתי הזה ס ויאמר שאול אל דוד לך ויקוק יהיה עמך:
(לח) וילבש שאול את דוד מדיו ונתן קובע נחשת על ראשו וילבש אתו שריון:
(לט) ויחגר דוד את חרבו מעל למדיו ויאל ללכת כי לא נסה ויאמר דוד אל שאול לא אוכל ללכת באלה כי לא נסיתי ויסרם דוד מעליו:
(מ) ויקח מקלו בידו ויבחר לו חמשה חלקי אבנים מן הנחל וישם אתם בכלי הרעים אשר לו ובילקוט וקלעו בידו ויגש אל הפלשתי: